

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 28572-09-12 בלומנפלד נ' אסולין

תיק חיצוני:

בפני **כב' השופט דוד גדעוני**

התובע	חיים בלומנפלד באמצעות ב"כ עו"ד טלי בן סימון

נגד

נתבעים	משה אסולין באמצעות ב"כ עו"ד גד ויספלד

ספרות:

[א' שנהר, דיני לשון הרע \(תשנ"ז\)](#)

חקיקה שאוזכרה:

[חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965: סע' 2, \(ב2\(,1\)2\(,2\),15,19\(1\)](#)

מיני-רציו:

* די בכך שהנתבע שלח לאחרים את תכתובות הדוא"ל שבהן הקישור לאתר האינטרנט, בוודאי כאשר קודם לכן קרא את האתר והיה מודע היטב לתוכנו, כדי לראות בו כמי ש"פרסם" את הדברים וכדי לקיים את יסוד ה"פרסום" כנדרש בחוק איסור לשון הרע.

* נזיקין – עוולות – איסור לשון הרע

* נזיקין – עוולות – לשון הרע

* נזיקין – פיצויים – בגין פרסום לשון הרע

תביעה לפיצוי כספי מכוח חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: "חוק איסור לשון הרע").

בית המשפט קיבל את התביעה בחלקה, בקובעו כדלקמן:

סעיף 2 לחוק איסור לשון הרע מורה כי פרסום יכול שיעשה בדרכים שונות, בכלל זה בעל פה או בכתב. "פרסום הוא כל מעשה של העברת מסר לאדם אחד או יותר זולת הנפגע", וכשעסקינן בכתב, כל מעשה שיש עמו פוטנציאל להעברת מסר כאמור. עצם העברת המסר, שבו גלום לשון הרע, יש בה כדי להקים את יסוד הפרסום. מי שמעביר לאחרים מסר פועל ממילא לפרסם את המסר, גם אם לא כתב את תוכנו.

די בכך שהנתבע שלח לאחרים – עשרות במספר – את תכתובות הדוא"ל שבהן הקישור לאתר האינטרנט, בוודאי כאשר קודם לכן קרא את האתר והיה מודע היטב לתוכנו, כדי לראות בו כמי ש"פרסם" את הדברים וכדי לקיים את יסוד ה"פרסום" כנדרש בחוק. המסקנה היא, אפוא, כי בתכתובות הדוא"ל הנדונות, בדברים שכתב בגדרן ובקישור לאתר האינטרנט שנכלל בהן, פרסם הנתבע לשון הרע על התובע. בשים לב למכלול הנסיבות, ביהמ"ש העמיד את שיעור הפיצוי על סך של 100,000 ₪.

פסק דין

לפני תביעה לפיצוי כספי של 600,000 ₪ מכוח חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: "החוק" או "חוק איסור לשון הרע"). עניינה של התביעה בתכתובות דואר אלקטרוני ששלח הנתבע לגורמים רבים ושבהן הפנה את הנמענים לקישור לאתר אינטרנט שבו יוחסו לתובע, בין היתר, התנהלות שלא כדיון, חוסר יושר ואף שיתוף פעולה וקשרים עם משפחות פשע. כן נסבה התביעה על תכתובות דואר אלקטרוני נוספות, שבגדרן יוחסו לו דברים דומים, ואשר לטענת התובע, הנתבע הוא ששלח אותן.

מבוא

1. התובע הוא מי ששימש במועדים הרלבנטיים לכתב התביעה מנכ"ל היישוב שערי תקווה ומנכ"ל היישוב עץ אפרים. הנתבע הוא תושב היישוב עץ אפרים והוא כיהן במועדים שונים כחבר הוועד המקומי ביישוב ובתקופות מסוימות אף כיו"ר הוועד המקומי. בין התובע לנתבע קיימת יריבות מרה. בכלל זה בפי הנתבע טענות קשות ביחס להתנהלותו של התובע. המאבקים בישובים הולידו לא מעט תלונות והליכים משפטיים.

2. התביעה דן נסבה, לכתחילה, על שלושה ראשים.

3. במרכז הראש הראשון, עומד אתר אינטרנט שכתובתו: <http://crime-org.com> (להלן: "אתר האינטרנט").¹ באתר האינטרנט הובא בהרחבה ובפרטי פרטים מה שנחזה להיות תיאור עובדתי של פועלו של התובע מאז שהחל את דרכו בשלטון המקומי, תוך התייחסות לקשרים שקשר עם משפחות פשע, דפוסי התנהלות של פשע מאורגן שאימץ לעצמו, שימוש בקופה הציבורית להבטחת החזר הלוואות אישיות ועוד.

התובע לא טען, למצער לא ביקש להוכיח, כי הנתבע הוא שעומד מאחורי אתר האינטרנט. טענתו של התובע התמקדה בכך שהנתבע שיגר במספר הזדמנויות תכתובות דואר אלקטרוני (להלן: "דוא"ל") למספר רב של נמענים – ככל הנראה כמה עשרות – ובמסגרתן הפנה את הנמענים לקישור לאתר האינטרנט תוך שציין, בין היתר, כי "אם חלק קטן ממה

¹ האתר אינו נגיש עוד והוא הוסר, ככל הנראה, סמוך לאחר הגשת התביעה דנו, ראו להלן, וכן ס' 7 לתצהיר התובע.

שכתוב כאן נכון אזי מקומו של האיש הוא לא כאן ... פשוט מזעזע לקרוא ... מפחיד לחשוב שזה האיש שמנהל את חיינו ... איפה האנשים האחראים ... " (הדברים יובאו במלואם בהמשך).

טענתו של הנתבע בהקשר זה היא כי תכתובות הדוא"ל ששלח אינן בגדר "פרסום" לפי [חוק איסור לשון הרע](#).

4. הראש השני נושא התביעה עניינו בתכתובות דוא"ל שנשלחו בחודשים יוני ויולי 2012 מכתובת דוא"ל של גורם שכינה עצמו "ביעור חמץ". בתכתובות אלה יוחס לתובע, בדומה לאמור באתר האינטרנט, כי לאחר שנבחר לתפקידו רוקן את הקופה הציבורית, כי פעל להגדיל את חיובי הארנונה לצרכי האישיים, כי רדף באופן אובססיבי את כל מי שהשמיע כלפיו ביקורת, כי קשר קשרים עם גורמים בעולם התחתון ועוד.

המחלוקת בין הצדדים בהקשר זה היתה האם הנתבע הוא "ביעור חמץ". היינו, האם הנתבע הוא ששלח את תכתובות הדוא"ל הנדונות.

5. הראש השלישי נושא התביעה נסב על תכתובות דוא"ל ששלח הנתבע במהלך חודש אפריל 2012, ושהן ציטט מדברים שכתב בית משפט השלום בתל אביב ביחס לתובע בגדרי הליך אחר שלו היה צד, ובכלל זה בדבר "תמונה עגומה של ניהול ענייני הישוב ו"ניהול כושל". התובע הלין על כך שהנתבע שלח תכתובות אלה אף שידע כי פסק הדין בוטל על ידי ערכאת הערעור. במהלך ישיבת ההוכחות, ובהמלצת בית המשפט, הודיע התובע כי אינו עומד על התביעה ככל שעסקין בראש זה (ע' 12, ש' 4-6 לפרוטוקול הדיון). ממילא אין עוד צורך להידרש לעניין זה.

6. במסגרת ההליכים בתביעה הגיש התובע תצהירי עדות שלו ושל שבעה עדים נוספים מטעמו. הנתבע מצדו הגיש נוסף לתצהירו שלו גם תצהירי עדות של תשעה עדים מטעמו. בישיבת קדם המשפט המסכמת, הסכימו באי כוח הצדדים כי זולת חקירת בעלי הדין יסתפק כל צד בחקירת מספר מצומצם של עדים מטעם הצד שכנגד מבלי שיהיה בכך כדי לגרוע מטענותיהם (ע' 3, ש' 18-27 לפרוטוקול). הסכמה זו סייעה מאד ליעול ולקידום הליכי הברור.

7. על רקע דברים כלליים אלה, נעבור עתה לדון בשני ראשי התביעה שנותרו על הפרק.

הראש הראשון – אתר האינטרנט, ותכתובות הדוא"ל המפנות אליו

אתר האינטרנט

8. כאמור לעיל, עניינו של ראש זה של התביעה בתכתובות דוא"ל ששלח הנתבע ושבהן הפנה את הנמענים לקישור לאתר האינטרנט, שאליו נקראו להיכנס. בפתח הדברים נתאר, בקצרה, את אתר האינטרנט הנדון.
9. עיון בדפי אתר האינטרנט (שהודפס בכללותו וצורף כנספח א' לתצהיר התובע) מגלה כי מדובר באתר הנחזה להיות מובנה ומסודר. הוא כולל כמה עשרות דפים כתובים, המאורגנים בפרקים שונים. ניכר כי הושקעו זמן ומאמץ ביצירתו ובהעמדתו. הרושם המתקבל בעיני הגולש באתר הוא כי הוא נערך על בסיס מידע שנאסף לאורך זמן, ממקורות שונים.
10. כותרתו הראשית של אתר האינטרנט היא: "מפכ"ל המשטרה: ארגוני פשיעה חודרים לרשויות המקומיות". מתחתיה נכתב "השחיתות הציבורית מאיימת על אופייה הדמוקרטי של ישראל, משטרת ישראל רואה בשחיתות ציבוריות איום פשיעה אסטרטגי". כותרות אלה מופיעות בראש כל אחד מהפרקים באתר.
11. באתר מופיעים פרקים כלליים, שניתן להגיע אליהם באמצעות לחיצה על קישור מתאים. בכלל זה, פרק שכותרתו "איום אסטרטגי" שמתייחס לתופעת השחיתות בשלטון המקומי ומערובות משפחות הפשע בכך; פרק "הקדמה" הכולל, בין היתר, דברי תודה "לתושבים רבים שמסרו את החומרים והעדויות" בעניינו של התובע; פרק "רקע משפטי" ופרק שהוכתר "מפכ"ל המשטרה" ושב מובאים ציטוטים המיוחסים למפכ"ל, בין היתר, לעניין חדירת ארגוני פשיעה לרשויות המקומיות.
12. לצד פרקים כלליים אלה, נכללו באתר האינטרנט שלושה עשר פרקים המתייחסים באורח ספציפי ופרטני לתובע ובגדרם מובאים פרטי פרטים של מה שנחזה להיות תיאור עובדתי של פועלו והתנהלותו מאז שהחל את דרכו בשלטון המקומי. אגב התיאורים מובאים, מעת לעת, קטעים הנחזים להיות תגובתו של התובע או גרסתו, וזאת – כך לטענתו, שלא נסתרה – מבלי שאי פעם נתבקשה או ניתנה תגובה מטעמו. התובע העלה טענות פרטניות ביחס לאמור בתשעה מבין פרקי משנה אלה. הפרקים המתייחסים לתובע מחזיקים עשרות עמודים. הם כוללים תיאורים מפורטים. לא ניתן להביאם במלוא היקפם. נעמוד אך על עיקרי הדברים ועל מנת שלפני הקורא תעמוד תמונה כללית ולו של מקצת הדברים שיוחסו לתובע בגדרי האתר.
13. כך, בפרק שכותרתו "תחילת דרכו של חיים בלומנפלד בשלטון המקומי" נכתב, בין היתר, כי התובע פוטר על ידי ראש עיריית חיפה דאז, מר עמרם מצנע, לאחר שכשל בעבודתו בעירייה ולאחר שהפעיל שיטות שנויות במחלוקת – שתוארו כסגנון של הפחדה ושיטות של מאפיה – נגד עובדים אחרים. עוד נכתב כי בהמשך קשר התובע קשר עם גורמים במשפחת פשע ידועה במסגרת עבודתו כמנהל אירועים בחוף בנתניה, וכי זכה בעצמו במכרז להפעלת החוף לאחר

שחיל בררוחיות המפעיל הקודם ונקט שיחות הפחדה נגד יתר המועמדים, וזאת יחד עם שותפיו הסמויים. באופן דומה, כך נכתב, רדף התובע בהמשך חברי ועד שיצאו נגדו כדי להרתיעם. בפרק שכותרתו "בחירתו של חיימון בלומנפלד לראש וועד שערי תקווה", נכתב, בין היתר, כי התובע הציע את קופת הישוב שערי תקווה כבטוחה להלוואה לצרכים עסקיים שהעמיד לו ארגון פשע, אשר גם נתן לתובע את המימון למסע הבחירות שלו למועצה. נכתב כי התובע הציג לתושבי הישוב מצג שווא ביחס להונו ולהיותו איש עסקים מצליח וכי דפוסי התנהלותו דומים לאלה של אנשי פשע מאורגן. בפרק שכותרתו "הקריסה של חיים בלומנפלד ביער חורשים" נכתב, בין היתר, כי חברה בבעלות התובע שהפעילה חוות אירוח נקלעה לחובות כבדים וכי התובע יזם סדרה של פרויקטים בלתי נחוצים בישוב שכל תכליתם היתה להעסיק גורמים שלהם הוא חייב כספים באופן שהפך את הקופה הציבורית למקור להחזר הלוואותיו הפרטיות. בפרק שכותרתו "הקריסה של העסק השני של חיים בלומנפלד" נכתב, בין היתר, כי התובע פעל בחוסר יושר בכל האמור בניהול חוף האירועים בנתניה, כי הטעה לקוחות, כי הוא ושותפו נהגו כלפיהם באיומים וכי בסופו של יום נקלע גם העסק האמור לחובות כבדים. בניסיון להתמודד עם הבעיה פירק התובע את שובר הגלים שהגן על החוף ובהמשך משהחוף הוצף תבע את המועצה האיזורית. משגם אפיק זה לא צלח, כך נכתב, נותרה הקופה הציבורית המקור היחיד ממנו יכול היה להיוושע. בפרק שהוכתר "פגישה גורלית של חיימון בלומנפלד עם הבוס" תוארה פגישה בין התובע לבין גורם בכיר במשפחת פשע על רקע חובותיו של התובע, שבמסגרתה הציע התובע לשעבד את כספי הארנונה העתידיים של הישוב להבטחת החזר חובותיו והבטיח לטפל בחובות ישנים בישוב שלא טופלו בעבר כדי להוציא כספים מהתושבים. כן נכתב כי התובע אמר שלשם כך, יפטר את מזכיר הישוב ויטפל בחברי הוועד, כפי שאכן עשה באמתלות מגוחכות. בפרקים שכותרתם "חיימון בלומנפלד תופס שלטון בלעדי בשערי תקווה" ו- "על מה שילם חיימון בלומנפלד מקופת הישוב חצי מיליון שקל" מתואר כיצד יזם התובע עבודות ציבוריות בישוב בהיקף של מאות אלפי שקלים, שלא לצורך, כאשר הוא מקבל בעצמו את כל ההחלטות בעניין תוך הפרה של דיני המכרזים. כן נכתב כי התובע התנקם בתושבים שניסו לספר את האמת בקשר עם העבודות האמורות. בפרקים שכותרתם "חציית הקווים המפתיעה של גדעון עידן" ו- "הניסיון לארגן התנגדות מול השתלטות העוינת של חיימון בלומנפלד" מתוארת התנהלות התובע בקרב חברי הוועד וביישוב, תוך הפעלת לחצים, הפעלה של רשת מלשינים, הקלטות ואיומים כלפי כל מי שהשמיע כלפיו ביקורת. בהקשר זה נכתב עוד כי התובע אף התנכל לתושבים שהשמיעו כלפיו ביקורת בכך ששלח פקח בנייה לבתיהם תוך שהנחה אותו למצוא אצלם עבירות בניה יש מאין.

14. אין מחלוקת כי הדברים האמורים באתר האינטרנט מהווים לשון הרע. ב"כ הנתבע הסכים שכך הם פני הדברים (ע' 10, ש' 10-8 לפרוטוקול). למעשה לא יכול להיות אחרת. המבחן אם ביטוי מסוים הוא בבחינת לשון הרע הוא אובייקטיבי. השאלה היא "מהו המובן שהאדם הסביר והרגיל היה מייחס לפרסום, ואם היה באותו מובן כדי לפגוע בשמו הטוב של התובע" (דברי כבי השופטת (כתוארה אז) ד' ביניש בע"א 1104/00 אפל נ' חסון, פ"ד נ(2) 607, 617 (2002); ע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ נ' הרציקוביץ', פ"ד נח(3) 558, 568 ו-570 (2004)).

הדברים המיוחסים לתובע באתר האינטרנט והאופן שבו הובאו כמתואר לעיל, מציגים אותו באור שלילי ביותר. מיוחסים לו מעשים העולים כדי עבירות פליליות. הוא מוצג כמי שלו קשרים עם ארגוני פשע, כמי שפועל להיטיב עם עצמו על חשבון הקופה הציבורית, כמי שנוהג שלא ביושר וכמי שמפעיל דרכי איום והפחדה כלפי מתנגדיו. בדברים אלה יש כדי להשפילו, לבזותו והם עלולים לפגוע במשרתו. גם כאשר מביאים בחשבון שפה ושם נזכרו בגדרי אתר האינטרנט הסתייגויות כאלה ואחרות או הבהרה כי בהקשר כזה או אחר נסמכים הדברים אך על ראיות נסיבתיות, המסקנה הברורה והמתחייבת היא שמדובר בלשון הרע. מסקנה זו נכונה גם כאשר לוקחים בחשבון כי מדובר במי שממלא תפקיד ציבורי, וזאת בשים לב לכך שעסקינן בטענות קשות במישור העובדתי (וראו גם, **פרשת הרציקוביץ**, בעמ' 570). כאמור לעיל, הנתבע לא חלק על כך שמדובר בלשון הרע.

15. אולם, במסקנה כי האמור באתר האינטרנט הוא בגדר לשון הרע אין כדי להביא את הדיון לסיומו. עדיין יש להידרש לזיקתו של הנתבע לדברים ולשאלה אם יש במעשיו כדי להקים לו אחריות מכוח החוק.

16. התובע לא נקט עמדה ברורה בשאלה אם הנתבע הוא שעמד מאחורי אתר האינטרנט והוא שכתב את תכניו. ניכר כי נוכח היריבות בין הצדדים התובע חושד כי לנתבע יד ורגל בדברים (ראו הנרמז בסעיפים 10 ו-22 לתצהירו). עם זאת, התובע הצהיר בעצמו כי אין לו ידיעה ברורה על כך (ס' 82 לתצהיר התובע). אף לא הונחה תשתית לכך שהנתבע הוא שעמד מאחורי אתר האינטרנט. נקודת המוצא לדיון היא, איפוא, כי לא הנתבע הוא שכתב את הדברים באתר האינטרנט.

תכתובות הדוא"ל ששלח הנתבע

17. זיקתו של הנתבע לדברים נובעת ממקור אחר. הנתבע קשר עצמו לאתר האינטרנט בכך ששיגר תכתובות דוא"ל לנמענים שונים, שבמסגרתן הקדים דברים משל עצמו ביחס לאמור באתר האינטרנט וקרא לנמענים לקרוא את האמור באתר, תוך שצירף לתכתובות הדוא"ל קישור שבאמצעות לחיצה עליו יוכלו הנמענים לגלוש לאתר. וכך כתב הנתבע בתכתובות הדוא"ל ששלח:

"לכל המכותבים שלום"

אם חלק קטן ממה שכתוב כאן נכון אזי מקומו של האיש הוא לא כאן הוא צריך להיות במקום אחר זה פשוט מזעזע לקרוא בגוגל את הכתבה הזו ומפחיד לחשוב שזה האיש שמנהל את חיינו

איפה האנשים האחראים ומה הם עושים בנידון חובה עליהם לתת תשובות בנושא לתושבים ולא למלא פיהם מיים" (ההדגשה, העדר סימני הפיסוק והשיבושים – במקור).

ולמטה מכך, ברווח מסוים, נכתב:

"נא ללחוץ על הליניק לקרוא ולא להאמין פשוט מזעזע..."

מה מסתתר מאחורי השלטון המקומי << המרד בתוך הסיעה של חיים בלומנפלד

[קישור]...

חברי הוועד ראו איך **חיימון בלומנפלד** רוקן את הקופה הציבורית עם ביצוע עבודות ללא צורך לאור יום מול עיני כל התושבים. הוא עשה את זה בניגוד לחוק ובלי לקבל אישור מאף אחד".

(תכתובות בעלות כיתוב זהה כאמור צורפו לתצהיריהם של עופר טרנר, יורם כהנא, אריאלה מאיר ורועי קמר).

18. יצוין כי לכתחילה וגם בתצהירו הכחיש הנתבע כל קשר לפרסומים שיוחסו לו מבלי שטרם להגביל את טענותיו אך לאתר האינטרנט ומבלי שאישר כי הוא ששלח את תכתובות הדוא"ל האמורות (למשל, ס' 44, 65 ו- 69 לתצהיר). בנוסף העלה הנתבע טענות גם ביחס לאותנטיות של תכתובות הדוא"ל שהוצגו על ידי התובע וטען גם כי באלה נעשו עריכות והשמטות (ס' 67 לתצהיר). אלא שכפי שהתברר במשפט, ובכלל זה מפי הנתבע עצמו, לטענות אלה אין יסוד. הנתבע אישר בעדותו כי תכתובות הדוא"ל האמורות נשלחו מכתובת הדוא"ל שלו (ע' 12, ש' 16-17 לפרוטוקול), כי הוא זה שכתב את הטקסט שנכלל בתכתובות הדוא"ל הנזכרות (ע' 11, ש' 1-2, וע' 13, ש' 10-20 לפרוטוקול) וכי הוא זה ששלח את תכתובות הדוא"ל שהוצגו על ידי עדי התובע (ע' 12, ש' 18-22 לפרוטוקול) על הקישור לאתר האינטרנט שנכלל בהן (ע' 13, ש' 14, 23-24 לפרוטוקול). כך עלה בבירור גם מעדויותיהם של עדי התביעה, עופר טרנר ויורם כהנא, שהיו מהימנות עלי. במהלך העדויות הציג כל אחד מהעדים האמורים, על גבי מחשב נייד את תכתובת הדוא"ל כפי שהתקבלה אצלו מאת הנתבע וכפי שהיא שמורה בתיבת הדואר הנכנס שלו. התכתובות שהוצגו היו זהות להעתקים שצורפו לתצהירים (ע' 10, ש' 23-32, ע' 11, ש' 22-29 לפרוטוקול) והן כללו גם את הקישור לאתר שבאמצעותו, כך העידו העדים, הם נחשפו לתוכן אתר האינטרנט (ס' 6 לתצהירי העדים האמורים). לא בכדי זנח הנתבע בסיכומיו את טענותיו ביחס למשלוח תכתובות הדוא"ל ולאותנטיות של התכתובות שהוצגו.

19. הנה כי כן, הוכח כי הנתבע הוא שכתב את הטקסט שנכלל בתכתובות הדוא"ל כפי שהובא לעיל, והוא ששלח את תכתובות הדוא"ל האמורות בצירוף הקישור לאתר האינטרנט. טענת הנתבע היא שבכך אין כדי להוות "פרסום" לפי [חוק איסור לשון הרע](#).

20. בטרם נידרש לטענה זו, נעמוד בקצרה על עובדות נוספות שהתבררו במהלך המשפט בקשר עם תכתובות הדוא"ל הנדונות.

21. מהעדויות שהובאו לפני בית המשפט עולה כי הנתבע שלח את תכתובות הדוא"ל האמורות לנמענים רבים, **לכל הפחות כמה עשרות במספר**. אף שבהעתקי תכתובות הדוא"ל שצורפו

לתצהירים מטעם התובע צוינו גורמים ספורים בלבד בשורת הנמען (ראו הנספחים לתצהירי טרנר וכהנא), בפועל שלח הנתבע את התכתובות, במספר הזדמנויות, לעשרות נמענים, ככל הנראה על דרך של ציון נמענים כאמור כמי שלהם מיועד "עותק מוסתר" (bcc) (כפי שהסביר טרנר בעדותו, ע' 11, ש' 6-7 לפרוטוקול). הנתבע אישר בעדותו כי שלח את תכתובות הדוא"ל לכמה עשרות נמענים (ע' 21, ש' 1-2 לפרוטוקול, וכן סיכומי הנתבע, ע' 24, ש' 32 לפרוטוקול). הנתבע העיד כי שלח את התכתובות על יסוד רשימת כתובות דוא"ל שקיבל מגורמים שונים (ע' 13, ש' 32 – ע' 14, ש' 4, ע' 14, ש' 11-14, ש' 19-20 לפרוטוקול), ומבלי שטרח לבדוק קודם לכן את זהות בעלי הכתובות שנכללו ברשימות (ע' 16, ש' 22-23 לפרוטוקול). הנתבע אישר כי שלח את התכתובות גם למי שכלל לא הכיר (ע' 14, ש' 29-30, וכן, לדוגמא, ע' 15, ש' 6-7 לפרוטוקול). בפועל כללו הנמענים הן תושבים של שערי תקווה, הן תושבים של עץ אפרים, הן גורמים שאינם מתגוררים ביישובים האמורים אך שיש להם, לטענת הנתבע, קשר לפעילות בישובים, למשל קשרי עבודה (ע' 14, ש' 23-25, ש' 27-78 לפרוטוקול ותצהיר רועי קמר).

22. מעדות הנתבע בבית המשפט עולה עוד כי הנתבע היה מודע לתוכנו של אתר האינטרנט, על שלל המיוחס בו לתובע, וכי קרא את האמור באתר קודם ששלח את תכתובות הדוא"ל ואת הקישור לאתר האינטרנט לכלל הנמענים (ע' 15, ש' 10-14 לפרוטוקול). כן עולה כי הנתבע לא נקט בפעולה כלשהי לברר את נכונות הדברים שנכתבו באתר האינטרנט. כפי שהעיד הוא לא ראה זאת מתפקידו או מאחריותו לבדוק (ע' 15, ש' 13-14, ש' 29-32, ע' 16, ש' 1-2, ע' 17, ש' 14-15 לפרוטוקול).

23. נקודה נוספת שהתעוררה במהלך הדיון נסבה על השאלה האם אתר האינטרנט והדברים שנכתבו בו נחשפו והגיעו לידיעת הכלל עוד לפני שהנתבע שלח את תכתובות הדוא"ל עם הקישור לאתר, אם לאו. בהמשך נידרש לנפקות המשפטית של עניין זה. בשלב זה נעיר בקצרה על שהתברר בהקשר זה במישור העובדתי. הנתבע טען כי הנושאים שזכרו באתר האינטרנט התעוררו ועלו בעבר והופיעו, בכלל זה על גבי מנשרים ואשגרים שהופצו לציבור ביישובים הנדונים (ס' 89 לתצהירו). אלא שטענה זו הועלתה בעלמא. הנתבע לא הציג ראיה כלשהי לפרסומים קודמים שבהם עלו שלל הנושאים והטענות הקשות שזכרו באתר האינטרנט. אף לא היה בפיו הסבר של ממש לכך (ע' 13, ש' 3-9 לפרוטוקול). לא הובא ולו פרסום אחד שיש בו התייחסות לטענות הקשות, למשל, בכל האמור בקשריו של התובע עם גורמים מעולם הפשע (והפרסום היחיד שהוצג, בעניין טענות לגביית ארנונה שלא כחוק, אינו מזכיר כלל ועיקר את הטענות הקשות האמורות שהועלו באתר האינטרנט, ראו נספח 2 לתצהיר דרור כהן). גם הטענה כאילו אתר האינטרנט היה מוכר לתושבי שערי תקווה ללא כל קשר לנתבע נותרה ללא כל תמיכה ראייתית. זאת, לאחר שתצהיריהם של כל המצהירים מטעם הנתבע שטענו כאמור, נמחקו (תצהירי יואל תמרי ושמעון חובוד נמשכו לבקשת ב"כ הנתבע משאלה לא התייצבו לדיון, ע' 5, ש' 11-12 לפרוטוקול, ותצהיר אליוסף בוכניק, נמחק לבקשת ב"כ הנתבע במהלך העדות, ע' 19, ש' 20 לפרוטוקול). מנגד, עדי התובע העידו כי נחשפו לאתר האינטרנט רק בעקבות תכתובת הדוא"ל שקיבלו מאת הנתבע (ס' 8

לתצהיר טרנר וכן עדותו, ע' 11, ש' 15-18 לפרוטוקול, ס' 8 לתצהיר כהנא שעליו לא נחקר. ראו גם סעיף 7 לתצהיר אריאלה מאיר וס' 8 לתצהיר רועי קמר). לא בכדי זנח הנתבע גם טענותיו אלה במסגרת סיכומיו. מכל מקום, התוצאה היא שלא הוברר אם אתר האינטרנט הגיע לידיעת הכלל, ולמעשה לידיעת מאן דהוא, קודם שהנתבע שלח את תכתובות הדוא"ל הנדונות. להשלמת התמונה יצוין כי ככל הנראה סמוך לאחר הגשת התביעה הוסר אתר האינטרנט מהרשת והוא איננו נגיש עוד (ס' 7 לתצהיר התובע שעליו לא נחקר).

24. על רקע תשתית עובדתית זו, נפנה לדון בשאלה הטעונה הכרעה.

האם מתקיים בנתבע יסוד ה"פרסום"?

25. כאמור לעיל, לא היתה מחלוקת כי הדברים האמורים באתר האינטרנט מהווים לשון הרע. טענתו היחידה של הנתבע היתה כי בנסיבות העניין אין לראות בו כמי ש"פרסם" לשון הרע. זאת, כך נראה, משלא הוא שכתב את תוכנו של אתר האינטרנט ונוכח העובדה שכל שעשה – כך לטענתו – הוא לשלוח את תכתובות הדוא"ל ולהפנות את תשומת לבם של הנמענים לקיומו של האתר תוך הסתייגות ומבלי להצטרף לתוכן האמור באתר.

26. אין בידי לקבל את טענות הנתבע.

27. סעיף 2 לחוק איסור לשון הרע מורה כי פרסום יכול שייעשה בדרכים שונות, בכלל זה בעל פה או בכתב, והוא מוסיף וקובע כי "דואים כפרסום לשון הרע... אם היתה מיועדת לאדם זולת הנפגע והגיעה לאותו אדם או לאדם אחר זולת הנפגע" (ס' 2(ב)(1) לחוק) וככל שמדובר בכתב אם "הכתב עשוי היה, לפי הנסיבות, להגיע לאדם זולת הנפגע" (ס' 2(ב)(2) לחוק). אכן, "פרסום הוא כל מעשה של העברת מסר לאדם אחד או יותר זולת הנפגע" (אורי שנהר דיני לשון הרע 79 (1997) (להלן: "שנהר"), וכשעסקינן בכתב, כל מעשה שיש עמו פוטנציאל להעברת מסר כאמור. עצם העברת המסר, שבו גלום לשון הרע, יש בה כדי להקים את יסוד הפרסום. מי שמעביר לאחרים מסר פועל ממילא לפרסם את המסר, גם אם לא כתב את תוכנו.

28. מסקנה כאמור עולה גם מפסק דינו של בית המשפט בע"א (מחוזי נצ') 1184/06 פרופ' פלאוט נ' ד"ר גורדון [פורסם בנבו] (27.2.2008) הרלבנטי לענייננו. באותה פרשה דן בית המשפט, בין היתר, בתכתובת דוא"ל שהמערער לא חיבר את נוסחה אך העביר אותה הלאה לאחרים (באמצעות ביצוע הפעולה המכונה forward). בית המשפט קבע כי בנסיבות מעין אלה מתקיים יסוד ה"פרסום" וזאת אף שנמצא שהמערער לא הוא שכתב את תוכן הדברים בהודעת הדוא"ל. וכך נקבע שם בהקשר זה:

”פרסום, כמשמעו בחוק זה, הוא העברתה של ידיעה (משפילה, מבזה וכיו”ב) לאדם אחר זולת הנפגע. העברת הודעת דואל לאדם אחר זולת הנפגע נכנסת לגדרו של פרסום, לפי ההגדרה שהבאנו זה עתה מן החוק. על כן יש לראות את העברת ההודעה על ידי פלאוט לאחרים זולת גורדון, והרי בה הודה פלאוט, משום ‘פרסום’ לפי החוק. יוצא איפוא, לא חמש ההודעות שנשלחו לגורדון בידי אנשים אחרים זולת פלאוט הן שמהוות את ‘הפרסום’, העשוי לחייב את פלאוט בהוצאת דיבתו של גורדון רעה, כי אם העברתה בדואל של ההודעה בנוסח האמור על ידי פלאוט לאחרים זולת גורדון, היא המהווה ‘פרסום’, כמשמעו בחוק”

(שם, בפסקה 62 לפסק דינו של כבוד השופט א' אברהם, שבעניין זה הצטרפו אליו גם יתר חברי המותב. בקשה למתן רשות ערעור על פסק הדין נדחתה: [רע"א 2985/08 פרופ' פלאוט נ' ד"ר גורדון](#) (פורסם בנבו) [13.7.2011]).

29. נראה, אם כן, כי די בכך שהנתבע שלח לאחרים – עשרות במספר – את תכתובות הדוא"ל שבהן הקישור לאתר האינטרנט, בוודאי כאשר קודם לכן קרא את האתר והיה מודע היטב לתוכנו, כדי לראות בו כמי ש"פרסם" את הדברים וכדי לקיים את יסוד ה"פרסום" כנדרש בחוק.

יובהר כי בנסיבות העניין הוכח שהנתבע היה מודע לתוכן האתר. ממילא אין צורך להידרש לשאלת אחריותו מכוח החוק של מי שהעביר לאחר מסר שיש בו משום לשון הרע מבלי שידע או צריך היה לדעת על כך (ראו לעניין זה עובדות המקרה שנדון ב[ת"א \(שלום ת"א\) 12773/08 לביב נ' גוגל ישראל בע"מ](#) [פורסם בנבו] [22.10.2009] שעסק בפרסום על דרך של הפנייה אוטומטית בידי מנוע חיפוש, וראו גם [שנהר](#), בעמ' 143-145, וכן ח' גנאים, מ' קרמניצר, ב' שנור [לשון הרע, הדין המצוי והרצוי](#) 275-277 (2005)).

30. יתרה מכך, בענייננו לא הסתפק הנתבע בהעברת הקישור לאתר האינטרנט. הוא הוסיף בתכתובות הדוא"ל דברים משלו. למען הנוחות נשוב ונעמיד לנגד עינינו את הדברים שכתב (כפי שהובאו בפסקה 17 לעיל):

”לכל המכותבים שלום”

אם חלק קטן ממה שכתוב כאן נכון אזי מקומו של האיש הוא לא כאן הוא צריך להיות במקום אחר זה פשוט מזעזע לקרוא בגוגל את הכתבה הזו ומפחיד לחשוב שזה האיש שמנהל את חיינו

איפה האנשים האחראים ומה הם עושים בנידון חובה עליהם לתת תשובות בנושא לתושבים ולא למלא פיהם מיים”

ולמטה מכך:

”נא ללחוץ על הלינק לקרוא ולא להאמין פשוט מזעזע...”

מה מסתתר מאחורי השלטון המקומי << המרד בתוך הסיעה של חיים בלומנפלד

[קישור]...

חברי הוועד ראו איך **חיימון בלומנפלד** רוקן את הקופה הציבורית עם ביצוע עבודות ללא צורך לאור יום מול עיני כל התושבים. הוא עשה את זה בניגוד לחוק ובלי לקבל אישור מאף אחד".

31. הנתבע טען כי יש בדברים שכתב משום הסתייגות מתוכן אתר האינטרנט וכי אין במה שכתב משום הצטרפות או הסכמה לדברים שנכתבו באתר האינטרנט.

32. אין בידי לקבל טענה זו. אף שהדברים שכתב הנתבע נפתחים במילת התנאי "אם", אינני סבור שנמען סביר של תכתובת הדוא"ל היה מבין את הדברים בכללותם ככאלה שיש בהם משום הסתייגות של ממש מתוכן האמור באתר האינטרנט. היפוכם של דברים. הרושם הסביר המתקבל למקרא הטקסט בכללותו הוא של הצטרפות ותמיכה לתוכן הדברים שהובאו באתר האינטרנט. ייתכן שניתן היה לפרש את הרישא לדברים כמשפט תנאי שלפיו, בתחילת הדברים, אין הנתבע נוקט עמדה ביחס לנכונות האמור באתר. ייתכן שפרשנות סבירה יותר של הפתיח היא כמשפט שבא ליצור דווקא העצמה ולהדגיש את חומרת מעשי התובע, כאוֹמֵר שאפילו נניח שרק חלק קטן מהמיוחס נכון, מדובר בחומרה זועקת. כך או כך, יש לקרוא משפט זה על רקע ההקשר הכולל והדברים שבאים לאחוריו. הנה, לאחר הרישא באות אמירות נחרצות כי "מקומו של האיש לא כאן" "הוא צריך להיות במקום אחר", תוך שימוש בביטויים חריפים כי "זה פשוט מזעזע" ו"מפחיד לחשוב שזה האיש שמנהל את חיינו", שלאחריהם ביקורת כלפי הגורמים האחראים שלא עושים דבר בנידון ושחובה עליהם לתת תשובות ו"לא למלא פיהם מים". לאחר כל אלה באה הפְּנִייה של הנמען אל אתר האינטרנט במלים: "נא ללחוץ על הלינק לקרוא ולא להאמין פשוט מזעזע...". וסמוך לאחר מכן, ועדיין בגדרי תכתובת הדוא"ל, נכתב כי התובע "רוקן את הקופה הציבורית ... לאור יום ... בניגוד לחוק ובלי לקבל אישור מאף אחד" (כמשפט אחרון זה נחזה להיות לקוח מתוך אתר האינטרנט). אף אם נראה ברישא של הדברים משום התננייה, הרי שמשקלה נמוך ביחס לדברים הנחרצים שבאים לאחריה. אין היא מאיינת אותם. היא נבלעת בהם. הרושם העולה מן המכלול הוא שהתובע תומך בכתוב ומחזק אותו. פרשנות הסבירה של הדברים היא שהנתבע מאמץ, למצער במידה רבה, את תוכן הדברים באתר האינטרנט וכי הוא סבור שיש יסוד למעשים והדברים הקשים המיוחסים לתובע, באורח המצדיק להרחיקו מהתפקיד הציבורי אותו הוא ממלא.

כידוע, בהקשר זה אין חשיבות לכוונתו של המפרסם-הנתבע (למשל, **פרשת אפל**, בעמ' 617). החשוב הוא כיצד היה הנמען הסביר מבין את הדברים. ממילא אין מקום לטענות הנתבע כי לא התכוון לנקוט עמדה אם האמור באתר האינטרנט נכון אם לאו או כי חתר לבירור האמת (למשל, ע' 13, ש' 20, ע' 14, ש' 10 לפרוטוקול). מה גם שטענות אלה היו רחוקות מלשכנע. זאת, לא רק נוכח לשון הדברים שכתב אלא גם נוכח האמור בעדותו ובתצהירו שמהם עלה בבירור כי הוא רואה בתובע אדם מושחת שאינו ראוי לשמש בתפקיד ציבורי (למשל, ס' 31, 52, 55 לתצהירו) וכי שלח את תכתובת הדוא"ל בתפוצה רחבה משום שהיה חשוב לו להעביר לכולם את "הנתונים" נוכח היכרותו את התנהלות התובע בעבר ובהווה (ע')

14, ש' 10, ע' 15, ש' 13-14 לפרוטוקול), התנהלות שלשיטתו איננה תקינה (למשל, ע' 14, ש' 30, ע' 15, ש' 1-2 לפרוטוקול).

33. הנה כי כן, לא זו בלבד שהנתבע שלח את תכתובות הדוא"ל שבהן הקישור לאתר האינטרנט, אלא גם שהוא הוסיף לדברים תוכן משלו שיש בו משום אימוץ, למצער במידה רבה, לאמור באתר. בכך יצר מסר נוסף, עצמאי, שכולל את התוכן שכתב המצטרף ומאמץ את שנאמר באתר האינטרנט. מסר זה שלח כאמור לעשרות אחרים. גם בכך יש כדי לתמוך במסקנה כי התקיים בנתבע יסוד ה"פרסום" כנדרש.

34. בסיכומיו העלה ב"כ הנתבע טענות בדבר חשיבותה ומרכזיותה של רשת האינטרנט בימיו ובזכות חופש הביטוי וחשיבות ריבוי מקורות המידע בעולם הווירטואלי. נראה כי ביקש למצוא באלה תמיכה לטענה כי בנסיבות העניין אין לראות בנתבע כמי ש"פרסם" לשון הרע.

35. גם טענות אלה אין לקבל.

36. אכן, לא ניתן לחלוק על מרכזיותה וחשיבותה של רשת האינטרנט בחיים המודרניים. יפים לעניין זה הדברים הבאים שנאמרו על ידי בית המשפט העליון בפסק דינו ברע"א 4447/07 **מור נ' ברק אי.טי.סי. (1995) החברה לשירותי בזק בינלאומיים בע"מ** [פורסם בנבו] (25.3.2010):

"האינטרנט הוא "כיכר העיר" החדשה שהכול שותפים לה. המדיום החדש – המרחב הווירטואלי – מצוי בכל ופתוח לכל. הכלים שהוא מציע, ובהם "חדרי השיח", הדואר האלקטרוני, הגלישה על גלי הרשת העולמית ובתוך הרשתות החברתיות – מאפשרים קבלת מידע והעברתו, "האזנה" לדעות של אחרים והשמעתן של דעות עצמיות. זהו אפוא אמצעי דמוקרטי מובהק המקדם גם את עקרון השוויון ומציב מחסום בפני התערבות שלטונית ובפועל רגולטיבית בחופש הביטוי. המקלדת זמינה לכל כותב, והקשה על זנבו של "העכבר" מובילה את הכתוב לקצווי הארץ. הציבור אינו זקוק באותה מידה כבעבר לפלטפורמה שמעמידים לרשותו אחרים ... כל אחד מבני הציבור רשאי ויכול ליצור "עיתון" משלו ולתת בבלוג דברו ... " (שם), בפסקה 14 לפסק דינו של המשנה לנשיאה, השופט א' ריבלין).

37. אולם, בכך אין כדי להביא למסקנה שמרחבי רשת האינטרנט מצויים מחוץ לתחומי פרישתו של החוק. בכך אין כדי לומר שבסביבת הרשת חדלה זכותו של אדם לשמו הטוב להתקיים והיא הפקר. אכן, ייתכן שיש מקום להתאמות ושינויים כאלה ואחרים בעת החלת דיני לשון הרע ברשת האינטרנט, וזאת בשים לב להיבטים שונים של הביטוי ברשת ואופן פרסומו (ראו, למשל, עמדתו של י' קרניאל "אנונימיות ולשון הרע באינטרנט – בין חופש ביטוי להפקרות" במסגרת **עיתונות דוט.קום, עיתונות מקוונת בישראל** (תהילה שורף אלטשולר, עורכת, 2007), שם התייחס הכותב לאופן החלת הדין על תגוביות (טוקבקים)). אולם, כפי שציין בית המשפט העליון בפרשת **מור** הנזכרת "האינטרנט אינו 'מערב פרוע' ואין לראות בו

מסגרת שבה אין דין ואין דייני' ו"הזכות לשם טוב ולכבוד אינה מתאינת במרחב הווירטואלי ואין להסכין עם הילכדותה ברשת" (שם, בפסקה 18 לפסק דינו של המשנה לנשיאה, השופט א' ריבלין).

38. אכן, הדואר האלקטרוני תופס כיום מקום מרכזי ומחליף רבים מאמצעי התקשורת שנהגו בעבר. באמצעותו ניתן כיום לשגר מסר לנמענים רבים, בו זמנית, ללא כל קושי ובלחיצת מקש. ממילא גם קל להשתלח ולהפיץ דיבתו של אדם ברבים ובאופן שיכול להעצים את מידת הפגיעה. שמירה על השם הטוב במרחבי הרשת מחייבת לראות בשיגורה של תכתובת דוא"ל כאמור ובהעברת מסרים, קישורים או הפניות בדרך זו, משום "פרסום". אכן, אפשר שבמקרים רבים תעמוד לשולח הודעת דוא"ל הגנה כזו או אחרת, וזאת בשים לב, בין היתר, לתוכן ההודעה אותה העביר, לזהות הנמענים, לאינטרס הנוגע בדבר, לשאלה אם היה מודע לתוכן שהועבר וכיו"ב שיקולים. אולם, עצם העובדה שהמסר הועבר במרחבי הרשת – באמצעות דואר אלקטרוני – אינה מצדיקה לקבוע שאין מדובר ב"פרסום" באופן שיוציא, לכתחילה, תכתובת מסוג זה – על המקום המרכזי שהן תופסות בחיים המודרניים – מתחומי תחולתו של החוק.

39. המסקנה היא, איפוא, כי בתכתובת הדוא"ל הנדונות, בדברים שכתב בגדרן ובקישור לאתר האינטרנט שנכלל בהן, פרסם הנתבע לשון הרע על התובע.

40. לפני סיום אבקש להתייחס לנקודה נוספת. כאמור לעיל, בשלבים שונים טען הנתבע כי אתר האינטרנט והדברים שנכתבו בו נחשפו והגיעו לידיעת הכלל עוד לפני שהנתבע שלח את תכתובת הדוא"ל עם הקישור לאתר. כפי שכבר צוין לעיל, הנתבע לא הניח תשתית ראייתית ממשית לתמיכה בטענה זו (ראו הדיון בפסקה 23 לעיל).² כאמור, בסיכומיו לא עמד הנתבע על טענותיו אלה. מכל מקום, אפילו פרסמו הדברים, או חלקם, ברבים קודם למועד שבו שלח הנתבע את תכתובת הדוא"ל הנדונות לא היה בכך כדי להקים לנתבע הגנה או לשנות מן המסקנה כי בתכתובת הדוא"ל שכתב הנתבע יש משום פרסום לשון הרע (וראו לעניין זה [סעיף 19\(1\)](#)) לחוק שלפיו העובדה שלשון הרע לא היה אלא חזרה על שכבר נאמר יכול, בתנאים מסוימים, להוות שיקול לעניין שיעור הפיצוי, אך אינו מקים הגנה מפני התביעה; ראו גם, למשל, [ע"א 723/74 הוצאת עיתון הארץ בע"מ נ' חברת החשמל לישראל בע"מ פ"ד לא\(2\) 281](#), דברי כבוד השופטת (כתוארה אז) מ' בן פורת בעמ' 321, ודברי כבוד השופט צ' ברנזון בעמ' 314 (1977), [שנהר](#), בעמ' 157 ו-237).

41. להשלמת התמונה יצוין כי טענתו היחידה של הנתבע היתה כי לא נתקיים בו בנסיבות העניין יסוד הפרסום. טענה זו נדחתה. מעבר לכך, לא טען הנתבע כי עומדת לו איזה

² יצוין כי הנתבע הגיש לתיק בית המשפט דו"ח ביקורת על התנהלות הוועד המקומי בעץ אפרים (3/3). דו"ח זה נערך לאחר התביעה וממילא לאחר הפרסום הנדון (כעולה מהאמור בעמ' 4 שם). מכל מקום, הדו"ח אינו כולל התייחסות למרבית הטענות הקשות שהועלו באתר האינטרנט כלפי התובע. הנתבע לא טען אחרת.

מההגנות הקבועות בחוק. הוא הבהיר במפורש כי אינו טוען להגנת אמת דיברתי (ע' 21, ש' 1-2 לפרוטוקול). הוא אף לא טען כי הוא בא בגדרה של איזה מהגנות תום הלב הקבועות [בסעיף 15](#) לחוק. למעלה מהדרוש יוער כי, בנסיבות העניין, בשים לב לכך שלדברים שיוחסו לנתבע יש מימד עובדתי דומיננטי ומובהק, בשים לב למיהות הנמענים אליהם נשלחו תכתובות הדוא"ל (שחלקם כלל לא מוכר לנתבע), בהתחשב במספר הנמענים, בשים לב להתנהלות הנתבע, ונוכח כלל הנסיבות כפי שהתבררו, קשה לראות בנתבע כמי שפעל בתום לב, ולא נראה כי מתקיימות בו הנסיבות של איזה מההגנות האמורות.

42. התוצאה היא כי דין התביעה, בכל האמור בראש הראשון שלה, להתקבל. לשאלת הסעד הראוי בנסיבות העניין אתיחס בהמשך. נפנה עתה לדון בראש השני של התביעה.

הראש השני – תכתובות "ביעור חמץ"

43. כמובא לעיל, עניינו של הראש השני של התביעה הוא בתכתובות דוא"ל שנשלחו לנמענים שונים מכתובת דוא"ל של גורם שכינה עצמו "ביעור חמץ". בתכתובות אלה יוחס לתובע, בדומה לאמור באתר האינטרנט, כי לאחר שנבחר לתפקידו רוקן את הקופה הציבורית, כי פעל להגדיל את חיובי הארנונה לצרכיו האישיים, כי רדף באופן אובססיבי את כל מי שהשמיע כלפיו ביקורת, כי קשר קשרים עם גורמים בעולם התחתון ועוד.

44. השאלה העומדת על הפרק היא האם הנתבע הוא "ביעור חמץ", היינו האם הנתבע הוא ששלח את תכתובות הדוא"ל הנדונות.

45. התובע ביקש להוכיח כי הנתבע הוא שעומד מאחורי "ביעור חמץ" באופן הבא: בשלב מסוים, לאחר שנודע לו על תכתובות הדוא"ל המשמיעות החליט לנסות לאתר את מי שעומד מאחורי התכתובות. לשם כך פתח לשימושו שלו תיבת דוא"ל תחת שם בדוי – אלדן אבידן. לטענת התובע, השימוש היחיד שנעשה בתיבת הדוא"ל הבדויה הוא לצורך התכתובות עם הנתבע בכתובת הדוא"ל הידועה והמוכרת של הנתבע. והנה, כשבועיים לאחר ששלח לראשונה הודעת דוא"ל לכתובתו הידועה של הנתבע, התקבלה אצלו, בתיבת הדואר הבדויה, תכתובת דוא"ל מאת "ביעור חמץ" (ראו סעיפים 71-80 לתצהיר התובע והנספחים שם). על יסוד האמור ביקש התובע לקבוע כי הנתבע – שרק לו היתה לפי הטענה את כתובת הדוא"ל הבדויה של התובע – הוא "ביעור חמץ", והוא שעומד מאחורי משלוח תכתובות הדוא"ל המשמיעות הנדונות כאן.

46. הנתבע מצדו הכחיש כי הוא הבעלים או המשתמש העומד מאחורי "ביעור חמץ" (ס' 45 ו-76 לתצהירו, ע' 17, ש' 19-21 לפרוטוקול), אף שאישר שהוא קיבל לכתובתו הידועה את הודעת הדוא"ל ששלח לו התובע מהכתובת הבדויה האמורה.

47. בנסיבות העניין אף שההתנהלות שתוארה על ידי התובע אכן מקימה בסיס לחשד, ספק בעיני אם די בה כדי לבסס מסקנה כי הנתבע הוא "ביעור חמץ".

48. אף אם נניח, כטענת התובע, כי התכתב מכתובת הדוא"ל הבדויה באורח בלעדי ואך עם הנתבע ספק אם יש בכך כדי להביא בהכרח למסקנה האמורה. המידע הקיים ברשת האינטרנט נגיש לגורמים שונים ובאופנים שונים שלא תמיד נהירים למשתמשי הקצה. המידע קיים בידי ספקי השירותים. הוא מוצא דרכו לעיתים לידי גורמים שונים בדרכים עקיפות. כתובת דוא"ל מסוימת יכולה להגיע גם לידי גורם שלא התכתב מולה במישרין, למשל, באמצעות רשימת תפוצה אליה התגלגלה או בדרך אחרת. ממילא ספק אם די בהתכתבות בלעדית מול הנתבע כדי לבסס את המסקנה המתבקשת על ידי התובע.

49. לכך יש להוסיף – וזה העיקר – כי בניגוד לאמור בתצהירו, אישר התובע בעדותו כי יכול להיות שהתכתב גם עם אדם אחר, זולת הנתבע, באמצעות כתובת הדוא"ל הבדויה (ע' 8, ש' 11-15, וש' 20-21 לפרוטוקול). בהקשר זה אף הוצגה תכתובת דוא"ל מהכתובת הבדויה אל אותו אחר (נ/1). משקלה של התכתובת שהוצגה אינו ברור. העתקה לא צורף לכתחילה לתצהירים מטעם הנתבע. גם עדותו של האחר מולו נעשתה היתה מגמתית (ראו דבריו בע' 17, ש' 31, וע' 18, ש' 21-22 לפרוטוקול). אולם החשוב לענייננו הוא שהתובע לא יכול היה לשלול את האפשרות שהתכתב מהכתובת הבדויה גם עם אחרים זולת הנתבע. ואם כך הם פני הדברים, ממילא נשמטת הנחת היסוד – של התכתבות בלעדית עם הנתבע – שהיא העומדת בבסיס טענתו. בהקשר זה יצוין עוד כי התובע לא צירף לתצהירו את תדפיס תיבת "הדואר היוצא" של תיבת הדואר הבדויה שפתת, אף שלכאורה היה הדבר מתבקש לשם הוכחת טענתו כי הגורם היחיד אליו שלח תכתובות דוא"ל הוא הנתבע (ראו נספח ז' לתצהיר התובע, הנחזה להיות, לפי המסומן עליו, תדפיס תיבת "הדואר הנכנס"; ראו גם אי התאמות מסוימות בין נספח ז' האמור לבין התכתובות שצורפו בגדרי נ/2, שאותן אישר התובע, ע' 8, ש' 30 – ע' 9, ש' 5, אך שלא כולן נכללו, משום מה, בנספח ז', כשגם עניין זה מקשה להתבסס על המסמכים שהוצגו בהקשר זה כבסיס לקביעת בלעדיות ההתכתבות).

50. נוכח כל האמור לעיל, מסקנתי היא כי לא עלה בידי התובע להוכיח, במאזן ההסתברויות, כי הנתבע הוא שעומד מאחורי "ביעור חמץ". משכך, דין הראש השני של התביעה להידחות.

51. בשולי הדברים יוער כי לא מצאתי ממש ביתר הטענות שהעלה הנתבע. אשר לטענה בדבר מניעיו של התובע בתביעתו או כי מדובר בתביעה שהיא חלק מתביעות "השתקה" שמנהל התובע, הרי שלא הונחה בעניין זה תשתית מספקת. מהראיות עולה כי התובע הוא צד להליכים נוספים בהם מעורבים תושבי היישובים. בחלק מההליכים הוא דווקא הנתבע. נסיבות נקיטת ההליכים האחרים בידי התובע לא הובררו. משכך, לא ניתן לקבוע כי התובע פועל באורח שיטתי ובלתי לגיטימי להשתקת אחרים, בשונה מנקיטה באמצעים חוקיים

להתמודדות עם פגיעות שסבל. ממילא, ואף מבלי להידרש להיבטים המשפטיים של הטענה, אין מקום לקבלה (וראו, למשל, [ת"א \(שלום י-ם\) 10827/09 י.ד. בראזני נכסים ובניין בע"מ נ' יורם](#), [פורסם בנבו] בפסקאות 3-6 לפסק דינו של כבוד השופט ע' שחם (16.12.2011)). גם הטענות כי הנתבע מפעיל בגלוי אתר אינטרנט אחר משל עצמו שבגדרו הוא מפרסם דברי ביקורת, לרבות על התובע, אין בהן כדי לשנות לעניין אחריותו בשל תכתובות הדוא"ל ששלח כאמור לעיל. כאמור, גם את יתר הטענות שהעלה הנתבע, שחלקן הועלו כטענות רקע בלבד, ושמרביתן נזנחו בסיכומיו, אין לקבל.

הפיצוי

52. בכתב התביעה עתר התובע לפיצויים בסך 600,000 ₪, ללא הוכחת נזק, וזאת בהתייחס לכלל ראשי התביעה (ראו גם, סיכומי התובע, ע' 26, ש' 6-7 לפרוטוקול).

53. בכל האמור בפסיקת פיצויים ללא הוכחת נזק קונקרטי נפסק כי על בית המשפט להתחשב, בין היתר, "... בהיקף הפגיעה, במעמדו של הניזוק בקהילתו, בהשפלה שסבל, בכאב ובסבל שהיו מנת חלקו ובתוצאות הצפויות מכל אלה בעתיד. הבחינה היא אינדיווידואלית. אין לקבוע "תעריפים". בכל מקרה יש להתחשב בטיב הפרסום, בהיקפו, באמינותו, במידת פגיעתו ובהתנהגות הצדדים" ([רע"א 4740/00 אמר נ' יוסף, פ"ד נה\(5\) 510, 525 \(2001\)](#)).

54. בענייננו יש להביא בחשבון מספר שיקולים. התביעה התקבלה ביחס לראש הראשון שלה. עניינו של ראש זה במעשים קשים וחמורים שיוחסו לתובע, לרבות הצגתו כמי שלו קשרים עם ארגוני פשע, כמי שפועל להיטיב עם עצמו על חשבון הקופה הציבורית, כמי שנוהג שלא ביושר וכמי שמפעיל דרכי איום והפחדה כלפי מתנגדיו. מדובר בטענות קשות. אופן הצגת הדברים באתר האינטרנט, באורח מובנה, מאורגן ומסודר, יכול לשוות לדברים מימד של רצינות ומהימנות. תכתובות הדוא"ל הנדונות, והקישור לאתר האינטרנט, נשלחו, במספר הזדמנויות שונות, לעשרות נמענים הן ביישובים בהם שימש התובע בתפקידו הן מחוצה להם. מדובר בתפוצה משמעותית. האופן שבו הועברו הדברים – באמצעות דוא"ל – מאפשר לכל נמען להעביר את הדברים הלאה בנקל, עניין שיכול להגביר את פוטנציאל הפגיעה. כל אלה משליכים על עוצמת הפגיעה. בנוסף, לפני הנתבע לא עמדה תשתית עובדתית כלשהי לתמיכה בדברים הקשים שהובאו באתר האינטרנט. הוא גם לא טרח לערוך בירור כלשהו בעניין. מכאן יכולה לקום מסקנה מסתברת כי פעל מתוך כוונה לפגוע. לכך יש להוסיף כי אף לא הונחה תשתית ממשית לכך שהדברים באתר האינטרנט, ובפרט הטענות המרכזיות והקשות שם, הובאו לידיעת הציבור קודם לפרסום שעשה הנתבע. ממילא לא ניתן לתת משקל ממשי לעניין זה כגורם שיש בו כדי להפחית את עוצמת הפגיעה. מן העבר האחר יש לתת את הדעת לתמונה שהובאה לפני בית המשפט בדבר היריבות הקשה המתקיימת בין המחנות השונים ביישובים הנדונים. יריבות זו הולידה עד כה לא מעט תלונות והליכים

משפטיים. אף התובע היה צד לחלק מההליכים, לעיתים כתובע ולעיתים כנתבע ובאחד המקרים אף הוגש נגד התובע כתב אישום בגין איומו על הנתבע. כן יש לתת את הדעת לכך שתכתובות הדוא"ל הנדונות נשלחו בתקופה שלפני הבחירות. על רקע אלה ניתן להניח כי למצער חלק מהנמענים, המכירים את המאבקים בישובים ואת הנפשות הפועלות, ובשים לב לבחירות הקרבות, לא התייחסו לדברים כפי שהיו מתייחסים לפרסום אובייקטיבי. בכך יש כדי לעמעם, במידה מסוימת, את עוצמת הפגיעה.

55. על יסוד כל האמור לעיל, ובשים לב למכלול הנסיבות, סבורני כי יש להעמיד את שיעור הפיצוי על סך של 100,000 ₪.

סוף דבר

56. התביעה מתקבלת בחלקה.

57. הנתבע ישלם לתובע סך של 100,000 ₪. כמו כן יישא הנתבע בהוצאות המשפט של התובע ובשכר טרחת עורכת דינו בסך כולל של 20,000 ₪. לעניין זה הבאתי בחשבון, בין היתר, את היקף העבודה שנדרשה במהלך ההתדיינות כמו גם את התוצאה אליה הגעתי ואת היחס בין הסכום שנפסק לסכום שנתבע.

58. המזכירות תמציא את העתק פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, כ"ז אב תשע"ד, 23 אוגוסט 2014, בהעדר הצדדים.

דוד גדעוני 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)